

הדרשה על ההר

שבת אחר הצהריים

קיראו את הפרקים והפסוקים הבאים לקראת שיעור השבת השבועי:
מתי פרקים ה', ו', ז'; רומיים 7:7; בראשית 6:15; מיכה 6:8-6:6; לוקס 6:36;
מתי 52-44:13; רומיים 10-5:8.

פסוק לשינון: "וַיְהִי כְּכֹלֹת יִשׁוּעַ לְדַבֵּר אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיִּשְׁתַּוְּמֶם הַמּוֹן הָעָם
עַל־תּוֹרָתוֹ: כִּי לָמַד אֹתָם כְּבַעַל סִמְכוֹת וְלֹא כְּדֶרֶךְ שְׁלֹמֹדוֹ סוֹפְרֵיהֶם " .
(מתי 28, 29:7).

בספר שמות אנו קוראים שאלוהים מוציא את בני ישראל ממצרים, מוביל אותם ליטבילה בים סוף, דרך המדבר 40 שנה, עושה אותות ומופתים ונפגש עם העם באופן אישי בהר, ההר מקום בו הוא נותן להם את עשרת הדברות, ההבטחות. הספר מתי אנו קוראים על ישוע שבא ממצרים, נטבל בירדן, עובר במדבר 40 יום, עושה אותות ומופתים, ונפגש עם בני ישראל בהר במעמד שבו הוא מפרש את עשרת הדברות. ישוע התהלך כשם שעם ישראל התהלך, היה לישראל בעצמו ובו מתממשות כל הבטחות הברית. הדרשה על ההר היא הדרשה האדירה ביותר שניתנה אי פעם. דבריו השפיעו באופן משמעותי לא רק על מאזיניו בני דורו אלא על כל מי שישמע מסרו זה בר הכוח לשינוי רדיקלי בחייהם של כל הדורות שאחריו ובימינו אנו. וכך גם עלינו לא רק לשמוע את המסר ואת דבריו לקרוא אלא גם ליישם תורות אלה בחיינו.

השבוע נקדיש זמן להעמיק בדבריו של ישוע במתי פרק יג' ופרקים ה' עד ז' במטרה ללמוד כיצד נוכל ליישם את דבריו בחיינו.

עקרונות ותקנים

עיינו בדרשה על ההר בספר מתי פרקים ה' עד ז" וסכמו בציטטה הבאה את שבולט במיוחד בקוראכם, את שמדבר אליכם אישית.

"סביר להניח שאף דרשה דתית אחרת בהיסטוריה האנושית לא משכה את תשומת הלב כמו הדרשה על ההר. פילוסופים ופעילים חברתיים מקרב אנשים לא משיחיים שסירבו לקבל את ישוע כמשיח, בכל זאת העריצו את המוסר שבדבריו. במאה העשרים היה מוהנדס (מהאטמה) גנדי בין החסידים האדוקים והמפורסמים ביותר שבקרב הלא משיחיים". (קרייג ל. בלומברג, הפרשנות האמריקאית החדשה: B&H PUBLISHING GROUP, 1992. סדרה 22 עמ' 93, 94.)

הדרשה הזו נשקלה בדרכים רבות. ישנם הרואים אותה כמודל מקובל עילאי שאינו ניתן להשגה, דבר הגורם לנו לרדת על ברכינו ומניע אותנו לטעון לזכותנו את צידקתו של ישוע - התקווה היחידה שלנו לגאולה משום שכולנו חסרים מכבודו, מהתקן, הסטנדרט האלוהי שאליו קרא אותנו מאלוהים כפי שמתגלה בדרשה על ההר. אחרים רואים את הדרשה כמסר באתיקה בין-אזרחית, קריאה לאהבת השלום. ישנם גם אלה שרואים בה דרשה עם תוכן חברתי סוציאלי, ניסיון להביא את מלכות האלוהים בכוחות ובאמצעים אנושיים. במובן מסוים כל אחד מהיבטים או דרך חשיבה אלה תורמים משהו בדרך מכיוון שהדרשה הזו נוגעת לכל תחום קריטי בחיי האדם; לפיכך כל פרט מתייחס לדרשה בדרכו. אלן וייט כתבה: "בדרשה על ההר הוא ביקש לבטל את שנעשה בהוראה מוטעית ושגויה ולתת למאזיניו תפיסה נכונה בנוגע למלכותו ואופיו...האמיתות שלימד אינן חשובות פחות עבורינו משהיו עבור ההמונים שהלכו שנהרו בעקבותיו. עלינו ללמוד את העקרונות הבסיסיים של מלכות האלוהים לא פחות מההמונים בני זמנו." (אלן גיי וייט, חמדת הדורות, עמ' 299).

הדרשה על ההר נותנת לנו את העקרונות הבסיסיים של מלכות האלוהים. הדרשה מיידעת אותנו על אופיו של אלוהים כריבון הממלכה ומה בדיוק נדרש מאיתנו כנתיניו. זוהי קריאה לעקרונות וסטנדרטים נעלים בלשון המעטה מאלו של הממלכות הארציות החולפות, אל ממלכה שתעמוד לנצח נצחים. (ראו דניאל 7: 7).

הדרשה בהשוואה לעשרת הדברות

ישנם בין אלו הנקראים משיחיים אלו הרואים את הדרשה על ההר כסדרת חוקים חדשים 'חוקי המשיח', חוק שהוא תחליף ל'חוקי האלוהים'. הם טוענים שמשטר מערכת החוקים הוחלף במערכת חסד, או שחוקי המשיח שונים מחוקיו של אלוהים עצמו. למרות שדעות אלו רווחות, הן אי הבנה ותפיסה מוטעית של הדרשה על ההר. מה מלמדים הפסוקים הבאים על החוקים (לדוגמה עשרת הדברות) ומה הם מלמדים בעקיפין על הרעיון שהדרשה על ההר החליפה את החוקים? (מתי 7: 5; 17-19, 21, 22, 27, 28; ראו גם יעקב 2: 10, 11; רומיים 7: 7). קְרִיגְס קִינְר כתב: "מרבית היהודים הבינו את עשרת הדברות בהקשר של חסד; במיוחד לאור הדרשה לחסד יתר בפועל...; אין ספק שכוונתו הייתה למילוי דרישת מלכות האלוהים באור החסד" (השוו מתי 6: 12; לוקס 4: 11; מארק 11: 25; מתי 14, 15: 6; מארק 10: 15). בבשורות מאמץ ישוע את אלו המצניעים לכת, המודעים לריבונותו של אלוהים, אף אם בפועל מחסירים הם מהמטרה של מוסר מושלם (מתי 5: 48). אולם חסד המלכות שעליו הכריז ישוע לא היה אותו חסד המעש של מרבית המשיחיות המערבית; מסר מלכות האלוהים בבשורות מחולל מהפך בחיי המקבלים ברצון ובענווה בדיוק כשם שהמסר מוחץ את היהירים, שבעי הדת והחברה". 'הבשורה על-פי מתי: פרשנות חברתית רטורית'. (גרנד רפידס: הוצאת וויליאם ב. ארדמן, 2009 עמ' 161, 162).

קיראו את בראשית 6: 15. כיצד עוזר לנו פסוק זה להבין שהגאולה תמיד נתנה בחסד?

אמונתו של ישוע המשיח לא הייתה אמונה חדשה; הייתה זו אותה אמונה מאז החטא הקדום בגן העדן ואילך. הדרשה על ההר לא הייתה גאולת חסד כתחליף לגאולה שבמעשים. תמיד הייתה זו גאולה בחסד. בני ישראל ניפדו בחסד על שפת ים סוף לפני שהם נתבקשו לציית במעמד הר סיני(ראו שמות 2: 20).

מה צריך ניסיונכם עם אלוהים וחוקיו ללמד אתכם על כך שהגאולה תמיד הייתה באמונה ולא דרך שמירת החוק?

צדקת הסופרים והפרושים

קיראו את מתי 5:20. למה התכוון ישוע באומרו שאילמלא תעלה צדקתנו על זו של הפרושים ומורי התורה לא נוכל להיכנס לגן העדן.

למרות שגאולה תמיד ניתנה למאמינים ולמרות שביהדות, כפי שהיה אמור להיות, הייתה הגאולה מאז ומתמיד מערכת של חסד, עדיין חדרה הקפדה וחומרה בדין כמו שהיא יכולה לחדור לכל דת שלוקחת את נושא הציות ברצינות, כמו האדוונטיסטים שומרי השבת לדוגמה. בזמנו של המשיח, רבים (אבל לא כלל) ממנהיגי הדת התדרדרו למעין "דת קפדנית נוקשה ואורתודוקסית...חסרת חרטה, עדינות ואהבה מה שהשאיר אותם בלי "כוח לשמר את העולם משחיתות." (אלן ג' וייט, 'הגהות מהר הברכות', עמ' 53).

דימויים והעמדת פנים נטולי יכולת הם לשנות חיים או אופי. האמונה היחידה שפועלת היא זו שבאה מאהבה (גלטיים 5:6); רק אמונה שכזאת יכולה לעשות את המעשים לרצויים לאלוהים.

קיראו את מיכה 6:6-8. באיזה מובנים מסכמים הפסוקים הללו את הדרשה על ההר?

גם בעידן המקרא, לא היו זבחי עולות הדרך להשגת המטרה, חיים המשקפים את אהבת הבורא ואופיו הם המטרה, דבר שיכול להיעשות רק דרך כניעה מוחלטת לאלוהים וההכרה בתלות המוחלטת שלנו בחסדו הגואל של הקב"ה.

למרות מראם החיצוני של אמונה וחסידות אדוקה, רבים מהפרושים והסופרים וודאי שלא היו מודל לדוגמה של חסידי האדון.

גם אם אתה מאמין גדול בישועה באמונה בלבד, ושרק צידקתו של ישוע יכולה להצילך, כיצד תוכל להיות בטוח שאפילו צורות עדינות של החמרה בדין לא יתגנבו לליבך?

עקרונות הממלכה

ייתכן שתורתו הקיצונית ביותר של ישוע מצויה במתי 5:48. קיראו את הפסוק. כיצד
אנו במיוחד כחוטאים אמורים ליישם את תורתו?

יותר מכל התורות שבדרשה על ההר צריכה זו להיות המדהימה שבהם, הכי 'קיצונית'.
להיות "שְׁלָמִים פְּאֶשֶׁר אֲבִיכֶם שְׁבִשְׁמִים שְׁלָם הוּא"? למה הכוונה
מרכיב קריטי בהבנת הפסוק מצויה במילה הראשונה "לכן". זאת אומרת מסקנה,
גזירה שווה ממה שבא לפני הפסוק הזה. מה בא לפני?

קיראו את מתי 5:43-47. כיצד עוזרים לנו הפסוקים האלה להבין טוב יותר למה
התכוון ישוע בפסוק הסוגר? ראו גם לוקס 6:36.

אין זו הפעם הראשונה שרעיון כזה מתגלה במקרא. הרבה קודם לכן בספר ויקרא
פרק 19 פסוק 2, אומר אלוהים לעמו "קְדָשִׁים תִּהְיוּ כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם".
בלוקס 6:36 אומר ישוע: "הֲיֵיוּ רְחֻמָּנִים כְּשֵׁם שְׁאֲבִיכֶם רְחֻמָּן הוּא."
אין ההקשר כאן במתי 5:43-48 סוג של התאמה חיצונית לחוקים וסטנדרטים למרות
חשיבותם. במקום זאת קטע זה מתמקד באהבת הזולת ולא רק את אלה שכולם יכולים
לאהוב על-פי מוסכמות חברתיות אלא גם את אלה שעל-פי קנה המידה העולמי אינם
נאהבים ממש (זהו קנה המידה של מלכות האלוהים ולא זה של המין האנושי).
חשוב ביותר לזכור שאלוהים אינו מבקש מאיתנו דבר שאינו יכול למלא בנו. אם
נסמוך על מאמץ עצמי, אם נישלט בליבנו החוטא והאנוכי, מי יוכל לאהוב את אויביו?
אין העולם נוהג כך, אולם האם איננו אזרחי ממלכה אחרת? לנו ההבטחה שאם ניכנע
לאלוהים "הַמִּתְחִיל בְּכֶם אֶת הַפְּעֻלָּה הַטּוֹבָה הַשְּׁלָם יִשְׁלַם אוֹתָהּ עַד יוֹם הַמְּשִׁיחַ יְשׁוּעָה"
(פיליפיים 1:6), ואיזו הצלחה עצומה יכול אלוהים לנחול דרכינו בסביבה הטבעית שלנו,
לאהוב כשם שהוא אהב?

כמה שונים יכולים חייד להיות, ממש עכשיו אם היית אוהב את אויבך?

קבלת דברי הממלכה

ראש ההר לא היה המקום היחיד בו נשא ישוע דרשה. הוא נשא דרשות בעלות מסר זהה אודות מלכות האלוהים ברחבי הארץ. במתי פרק 13 מתועדת דרשה שהוא נשא ביושבו בסיכה "וְכָל הָעָם עֲמָדִים עַל שְׂפַת הַיָּם" (מתי 2: 13). וכאן דיבר אליהם ישוע במשלים שהמסר בהם הדגיש את החשיבות שבעשיית המצוות ולא רק שמיעתם.

קיראו את מתי 52-44:13. מה נאמר במשל זה שמגלה לנו חשיבות מסוימת להבנה כיצד ניתן ליישם אמיתות אלו בחיינו, האמיתות שניתנו בדרשה על ההר?

שתי נקודות חשובות בולטות כאן במיוחד בשני המשלים הראשונים. בשניהם ישנו רעיון הנתקות, של להיפטר ממהוה על-מנת לקבל דבר אחר, משהו חדש, בין אם זהו אוצר בשדה או פנינה. הנקודה הקריטית האחרת היא של הערך של המציאה בעיניו של המוצא. בשני המקרים, מכרו המוצאים את כל נכסיהם במטרה להשיג את הדבר החדש שגילו. אומנם איננו יכולים לקנות גאולה

(ישעיה 1,2:55), הנקודה המרכזית של משלים אלו ברורה: אין דבר בעולם הזה ששווה לנו להפסיד בעדו את העולם הבא. על-מנת ליישם בחיינו את שאלוהים מבקש מאיתנו עלינו לבצע החלטה לנתק עצמנו מכל הקשור בעולם, מדרך הבשר ולתת לרוח האלוהים למלא אותנו במקום זאת (ראו רומיים 5-10:8). דרך שכזו צפויה להיות דרך לא קלה, הדורשת מאיתנו להתכחש לעצמנו ולשאת את צלבנו. אם ייראה לפנינו הערך והשווי שהובטח לנו, צריך להיות לנו את המוטיבציה הדרושה ממנו לה אנו זקוקים על-מנת לקבל את ההחלטות המחייבות.

קיראו את המשל האחרון (מתי 50-47:13). גם משל זה עוסק בהינתקות. כיצד עוזרים לנו שני המשלים הקודמים להבין את המשל הזה?

חומר נוסף למחשבה: קיראו את הפרק "הדרשה על ההר" בספר "חמדת הדורות" (מאת אלן גיי ווייט, עמ' 298-314) ובספר "הגיגים מהר הברכה" של אותה סופרת. ניתן לעיון באתר האינטרנט: (www.whiteestate.org/books/mb/mb.asp).

במשלים המתועדים במתי 46-44:13, מצאו האנשים דבר מה בעל ערך רב. בזכות הקשר המשל השלישי (מתי 46-44:13) אנו למדים שדבר הערך הזה היה האמת עצמה, האמת המובילה לחיי עולמים, חיי נצח שבניגוד לאבדון וכיליון מוחלט ב"תנור האש". זהו נושא חשוב מאוד משום שאנו חיים בעידן בו האמת נחשבת לדבר חולף, מיושן במקרה הטוב ביותר ומסוכן במקרה הגרוע. ולמרבה הצער רעיון שגוי זה התקבל במספר חוגים משיחיים. בסופו של דבר מסר המשלים הנידונים הוא שהאמת לא רק קיימת אלא שהיא תהווה את ההבדל המהותי לטובת חיי הנצח בחיי כל בן אנוש. התפיסה הזו לא צריכה להפתיע שהרי המקרא מבוסס על רעיון האמת המוחלטת. אחרי הכל, היה זה ישוע שאמר: **"אֲנִי הַדֶּרֶךְ וְהָאֵמֶת וְהַחַיִּים. אֵין אִישׁ בָּא אֶל הָאֵב אֶלָּא דֶּרְכִי"**. (יוחנן 6:14). אם זאת אינה הכרזה על אמת מוחלטת אז מה כן? כמובן שכשמישהו עם ידע נרחב כמו זה של שאול השליח אמר **"כִּי חֻלְקִית הִיא יְדִיעַתְנוּ"** (קורינתיים א' 9:13), הרי ברור שיש הרבה מאוד שאיננו יודעים. אולם הצהרתו **"כִּי חֻלְקִית הִיא יְדִיעַתְנוּ"** מורה על כך שיש עוד אמת שעלינו לדעת, אמת שבאופן וודאי מבדילה בין חיי נצח ומוות נצחי. אין יותר אבסולוטי מזה.

שאלות לדיון:

כיצד ייראה עולם בו כולם חיים את העקרונות המצויים בדרשה על ההר?
 ישוע ממשיל את המשל על הבונה הנבון והבונה האוויל (ראו מתי 27-24:7)
 מנקודת תצפית לכיוון חופי הכינרת. בעונה היבשה נראה ההבדל שבין החול לסלע
 היה סמוי ובנאי יכל לבנות בית על החול היבש בחושבו שזהו סלע. אולם כשהחלו
 לרדת הגשמים נחשפה אדמת החול בחולשתה ובאיכותה הנחותה והבית קרס.
 במשל זה ישוע משווה את קהל השומעים את דבריו ואינם עושים לאדמת החול.
 כיצד חושפות סערות חיינו את האמת לגבי היסודות עליהם בנויים חיינו באם על
 סלע או על חול? כיצד נוכל לוודא שהיסוד עליו עומדים חיינו ישמור אותנו יציבים
 ואיתנים תוך כדי הנסיונות המביכים והקשים ביותר.